

FIGYELMEZŐ

AZ EGYETEMES LITERATURA' KÖRÉBEN.

Kiadó szerkesztők

SCHEDER, VÖRÖSMARTY. szerkesztő társ **BAJZA.**

— NEGYEDIK ÉV —

Pesten.

November' 24. 1840.

47. szám.

Tartalom. Hazai literatura. Nemzeti Almanach 1841-re. Vége. — Liliom, Naptár és Almanach 1841-re. — Némelly észrevételek a' Mezei Naptárra. Vége (Waltherr László). — Rendre igazító válasz Nyáry Pálnak. Berekesztés (Iachot Imre). — Vörösmarty' Munkái' jelentése.

HAZAI LITERATURA.

Almanachok.

1) *Nemzeti Almanach. 1841. Első é. Budapest.*
Sr. összesen 444 lap. Ára 5 ft cp.

(Vége).

Erény és bűn, Vajda Pétertől, költői predikáció a' föld' fiainak. Mint mondja: nem egy kettőt illetnek szavai, szava van mindnyájához, magas szavak, mellyeket isten rezegettete meg agyában örök szellemének hatása által. 'S a' szellem nem egészen kimerítőleg ugyan, de igen bölcs dolgokat tanít apáknak és anyáknak, férfiaknak és nőknek, gyermekeknek, ifjaknak, és szüzeknek. Előadás és szellem' ismertetéseül kirom itt a' férfiakhoz szóló igéket:

„És férfiak, bajtársaim, van még erény, melyet a' szellem gyakorlatul ajánl, hogy megelégedjék veletek. Ez a' jogosság. Oh, ti jogosaknak képzelitek magatokat, és jogaitok mellett szólni, zajogni is tudtok. De a' szellem nem mond titeket jogosaknak. A' jog senkit nem sert, de mindenkinek keblét éleszti; a' jog nem igazságtalan, de mindenkinek megadja magaét; a' jog

nem épül mások' szolgaságán, hanem igazságos viszony szabad emberek között. A' szellem az előjogokat ellenjogoknak mondja. A' jog szelid, közlekedő, munkás, megelégedő; különben át kell fajulnia. A' jog igaztalan súlyt nem emel hátán, de az igazságos tehert nem tolja másra, hanem helyt áll magáért, 's mindenkit kielégít. A' jog minden erényre szabadságot követel magának, de nem zúgolódik, hogy az ellenerény' útja elzáratik előle; a' jog függetlenséget biztosít a' szellemnek és anyagnak, 's uraságot szerez az elmének az egyén fölött, és ezen helyzetet minden embertársra kiterjeszti. A' jog egy szóval az igazság' kölcsönös gyakorlata.

Elmondám, férfiak, fő elemeibül a' szellem' sugalmát. Reszletes máskor leszek. De halljátok nagyjából a' bűnöket is, mellyek épen nem ritkák pályáton, mert ti még nem a' lélek' szabálya szerint nőttetek föl. Ti nagyobb részt puha emberek vagytok, kik szent czél után nem tudtok mozogni. Kincs tétetik ki elétekbe, nagy, végtelen, de záport kell kiállnotok, 's fejtek fölött villamot cikázni hagynatok, 's ti inkább a' pamlagra heveredtek, vagy a' terített asztal mellett foglaltok helyet. Túl a' folyamon int az istennő, de hid nincs és sajka sincs, ti összeteszitek kezeteiket, és nézitek: mint száll le az éj, 's vidéket és istennét eltakar. — Ti nagy részt fejletlenek vagytok. Nem tudjátok, mi van javatokra; mert általányra 's távolabb okozatra kiterjeszked-

ni nem értetek; de nyakaskodtok bal hiedelmek mellett, és joakaróitokat készek vagytok megkövezni vakságtokban. Ti nagy részt mások munkájából szerettek elődni, mint a' tolvajmek, kik virágra restek repkedni az edert, hanem a' kaszbul örömet lakomáznak. Ti mind szabadalmakat ohajtatok magatoknak, feledve, hogy a' mi egynek igazságos, a' másoknak is az, és hogy ha mindnyájan előjogosak vagytok, amyi mint ha egy sem volna az; de a' dolog ez által csak bonyolódik, 's az ügy veszt, mert a' szabadalmazonak teszitek magatokat szolgálóivá. Ti igen nagy részt férfiaknak velitek magatokat, kik az igazság' templomáig emelkedtetek lélekben, hol i ten dicsőséget már szemlélték, pedig azon templom a' csalódásé, hol az igazság' trónját haszonlesés foglalá el, 's a' dicsőség' fényköre helyett ámitási köd uralkodik. — És férfiak, a' ti haszonlesések igen nagy. Hányan hivataloskodtok nem a' közjóra? hányan gyűjtetek ott, hol nem vetettetek? hány-szor hagyjátok keresztül esüszni a' gonoszát, és hány-szor bonyolítjátok haloba az igaz ügyet? — Oh, a' szellem azt mondja, ezen osztály felezve sem öve. De mindennek megjö ideje; az erény itt is diadalmaskodni fog a' bűnön.

Az öregekhez kellene szólanom, általában a' polgárokhoz, 's a' polgárok világi fejéhez, és többekhez még; de a' szellem' szavai igen magasak, nehéz őket földi hangokkal kísélni. Az öregeknek bölcsesség van kitűzve, és a' bölcseséget kellene beszéltetnem a' termő zatrul, az emberek-rül, az emberi társaságrul, sőt a' zat utolsó oká-rul, istenrül; beszéltetnem a' fejben lakozó szellemrül, melly elfoglalá az agyat, 's nem tudjatok honnan, búcsut veend az agytul, és nem tudjatok hová? Rajzolnom kellene a' fejedelem erényeit, fénybe mártott szavakkal, mint ezeket a' szellem löveli hozzám, 's mennyei lebegéssel, mellyre lelkemet ő ragadja. És az ellenkező oldalakat is elő kellene vennem, 's lerajzolnom valódi színekkel. ... Nem lehet... A' föld' fiának még ki kell magát pihennie, hogy új erőt nyerjen az égi úthoz, és eléggé tudjon mélyedni az emberekkel". I. 376—8.

Az *Álomjáró* Kuthy Lajos tól; rémes, iszonyokkal elejétől végig elárasztott, de erőteljes, a' kor' vad bélyegét élénk színekben viselő 's novellai formában híven tartott történet. Hajnalka iránt meleg részvétet érezünk, a' regényes, szívborzasztó helyzetek feszülve tartják figyelmünket; csak Kincsesy' pénzvagyó 's földhöz ragadt lelkülete nincs eléggé kifejtve.

A' verses költemények közül, legtöbbet 's legjobbkat adtak Garay és Erdélyi. Az elsőnek 7, a' másodiknak 14 száma van. — *Garayéi* közt két ballada, „*Csörgető*“ képzeletdús regényes költemény, két dal, egy rítornell 's egy szép óda romai mértéken. „*Hasz-szán*“ balladájában, amyi gonosz és bűnös basa után, végre egy nemes lelku basát tala-

lunk, ki, noha „ég 's föld“ daczára hölgyet akar hozni Budára“, a' keresztény isten' oltára előtt megszelidül, 's szép Zolnát önkényt vélegrényének hagyja; de megvalljuk sokkal jobb szeretnök, 's természetesbnek találók a' „basát régi kiadásban“. Egyébiránt balladai nyelv 's alak mesteri. Másik balladája „*A' magyarok' Mózesé*“ literaturánk legszebb virá-gi közöl való, ünnepélyes, nemes tárgya 's nyelve szent és magas érzelmeket gyűjt az olvasóban, 's kedvet a' szép költeményt könyv nélkül megtanulni.

Erdélyi' kised dalai és sonettei, mily-lyek: „*Titok, Kis hegy, Hítség, Május' első-jén* stb. gyönyörűek, de más nemu dolgozatain p.o. *Timur, Eskü*, egy idő oltá kellemetlen, érthetlenségre és prosai szárazságra vezető modor látszik, mellynek kár volna uralkodásra kapni. A' mennyire szívből ömlenek, 's szívhez szólanak kised dalai: úgy némely ballada 's legenda féle költeményei szaggatottak, érthetlenség 's prosai szárazsághban sinlenek. Kimutatom ellentétül szép dalát: „*Május' elsőjén*“ 's az „*Eskü*“, e' tépett, érthetlen és semmi mesterséggel nem szavalható jóságot:

Május' elsőjén.

(96. l.)

Mennek ök, az ifjuság,
Szent örömmek kútfejéhez,
Lelkők ébred, szívök érez,
'S leng dalukban vigaság
A' természet' istenéhez.

A' szabad természetén,
Mit nemünk bűnben hagyott el,
'S megtagadt szörnyü hitével,
Most e' megbant életén
Csügg az ember lángkebellet.

Visszakéri napjait
A' letűnt reges időnek,
Szent meseit a' mezőnek,
'S a' mesék' szép álmait,
Miket angyalok szövének.

Visszakéri a' jogot,
Kebleink' örök bíralmát,
Mit, remélven szív' nyugalmat,
Mint kötesi zálogot
Hűtelen kezekbe tón át.

De szülessünk újra, és
Vonjuk vissza búneinket.
Int az óra 's a' természet;
Mert a' késő ebredés,
Csak halálra költne minket.

Nagy istenünk az ur' nevét hiába föl ne vedd,
O laja, minthogy alkotá, kívüli belül szived.
Igyen tanítá Julián, 's máskep cselekedek,
Igyen török 's magyar között felbontatott a' bek.

Tehát a' jó követ, ki ön népét képviseli,
Megfojtatott, de gyilkosít nagy átok terheli.
Bár hitlen a' török nekünk, ki tudja, hitlen-e
Midőn boszúra ingerül az eskü istene.

A' bitoros bán, — elműlek a' megbánás' kora, —
Orczája lángolobb, miként rangjának bibora.
Hajh meg a' háború hol van, 's mikor jó vegzete!
Hajh meg sokaig lángoland lélekismerete. —

Ki fogaa győzni más, mint a' nagy-lelkű Hunyadi?
Mi edesebb magyarnak, mint kiralya' szózat?
Ott a' király, szabadba nez; meg valla közt feje?
'S harczezal kinalja Hunyadit Várnának mezeje.

„Nagy istené a' győzelem, mienk az akarat“.
De sottogá a' rosz szellem: ki mint vet, ugy arat.
Es a' király, melyből innék, elejti poharát,
Tavol pedig Hunyadi már indítja táborát.

„Nyilván, veszebe, Hunyadi, ne vidd hü népemet,
Vagy hol van orvos, a' ki meggyogyítsa lelkemet?
Nepem kiált föl ellenem, hajh vére, nem magá“.
Keső, király, a' riadó immár elharsoga.

A' harez tüzel; bár Hunyadit magas vér környezi,
O all magáert, 's a' király sorsát örvendezi.
Keblébe' dicsnek vágya kel, 's küzdők' rendébe áll —
Meg egyszer ugy viv a' sereg, ha közte a' király.

„Tegy túl Hunyadin' sottogá, ki mindig bajt okoz;
'S önző, irigy lesz a' király mint más, ez benne rosz.
Tul tenne am, ha a' kardot hosszában értene,
Es rendben a' csatát, 's nem a' vegező kezdené.

Azért zavar lön; — a' királyt egyik szárny élteti,
Im egy török hatalmasan fejet fan rengeti.
Oh jaj nekünk vitéz hadnak! 's magyar hű katona
Megborzad a' fön, mit fedett magyar szent korona.

Hunyadi nagy, de nem segít elkarhozott ügyön,
Te Julián! emlékedet mi atkunk tartsa fön.
Mivellhogy a' nepek fölött hitszó uralkodik,
Es hittörő fejével a' halál bíralkodik.

„Büéneke“ Kölcsey szent fájdalomra emlékez-
tet, 's benne a' sebzett héjától vett kép igen
szép volna, de a' kevés sorban erősen feltü-
nik az ellenmondás, midőn a' második vers
ezt éneкли:

Oseink hatalmok' erez lapját
Megvetették sziklak' ormain.
Mert a' honban volt erő, ha nyers is.
Megmutatta véres harcain.

a' végrén pedig:

Nem valánk még hirtetön, 's ha el kell
Halni, jo név 's hir nélkül halunk el.

Igen szép 's Erdélyi' geniális eredetiségét ma-
gán viselő költemény „A' koldus botjához“ Az
„Ünnepe“ homályos.

Pap Endre csak egy, de gyönyörű, de
lélekelmelő éneket adott „a' magyar alkotmány-
ról; Székács' ügyes tolla egy pár szép imát,
néhány eredeti 's hellen epigrammot, és egy
újörörög népdalt; Facht Sándor két szerel-
mes, érzelgő dalt, Császár egy két aprósá-
got, Beöthy Zsigmond egy „Gyarbóságot“,
melly különben egy betegnek philosopháló áb-
rándozása; Riskó egy gyönyörű „Életképet“,
mellynek tiszta, ép correctségre fájlaltatja az
olvasóval, hogy csak magán áll; Matics egy
pár apró versben tűnődik és csalódik, Makáry,
a' magát már kiénekelt, egy nem rosz dallal
lép fel újra a' „Sohajtohoz“; Kuthytól a' „Fel-
támadás“ merész lyrai eszme, melyet azon-
ban egyes sorok elrontanak, mert micsoda be-
széd ez: „szerelmem' tengerárja fűj“, 's hogy
lehet Róza' virágzó képét a' „szabadság' lilio-
mához“ hasonlítani? Midőn az ember illyeket
olvas, előbb megáll esze 's azt gondolja: „ez
valami felséges gondolat lehet“, de ha boncz-
kés alá veszi, kiséül a' nagy semmiség. A' li-
liom miként lehessen szabadság' jelképe?
's ha volna is, mi köze Rózának a' szabad-
sággal? — azt a' költő lehetoleg maga sem
érti.

Az újabb nevek, kik az Almanachban né-
hány jó, többnyire türehető 's egy pár igen
gyenge verseket nyujtanak: Adorján, Fekete
Iván, (csinos a': „Három szerelem“), Györi
Dániel, Gyujtó Sándor, Jámbor Géza, Jilk
J. Károly, Matisz Pál, Pájer, Perlaky Gá-
bor, Szabolcs, Szelesztey Lajos (jó tole a'
„Förgetegkor“), Szűcs D. („Választott kard és
nyert korona“ balladája, a' nem jó 's nem ro-
szak' érdektelen seregeből, kezdőre mutat),
Vályi Tamás; végre Szakáll Lajos néhány
talpra esett népdallal tarkázza az egészét.

Kitetszik ez átnézetből, hogy Nemzeti
Almanachunk' első évfolyama némi közepsze-
rűt is ad sok jeles mellett, de alig valami
kivetendőt, 's hogy az egyesület így indul-
va, jövő évekre reménydús aratást ígér. Ha
valamivel kevesbet fog adni, 's egyet mást,
mit most tarkaság és terjedelem' okáért föl-

vett, több szigorúsággal utasít vissza: olly becsü gyűjteményt állítand elénkbe, melly czimét tökéletesen meg fogja érdemelni.

- 2) *Liliom. Naptár és Almanach 1841re. Pozsonyban, kiadja Bucsánszky Alajos. Egy rézmetszettel. 16r. 165 l. Ára színes táblába kötre 1 ft 12 kr c. p.*

Ezen „Almanach“ nem egyéb, mint Beöthy Zsigmond' Színművei' második kötete, melly elébe egy ajánló vers, egy csinos névnap-tár 1841re és az uralkodó ház' nemzetséglajstroma köttetett, végehez pedig Vörösmarty' ismeretes tündérregéje: *Szél urfi*, és gyakran szavalt románcza: *Az elhagyott anya* kapcsoltatott. A' czimkép: *Irma*, Kotterba által metszve, valamelyik bécsi zsebkönyvből vétetett; elrendelése, köiratos táblája csinosak. De nem így szerkesztenek almanachot, 's nem kell így a' közönséget rászedni. Ha a' fehéren hagyott boritékra nagy betűkkel reá volna nyomtatva a' tartalom, ugy az, ki Beöthy könyvét már megvette, nem jöhet kísértethe e' huszonnégy garasos almanachot megvenni; de így megtörténhetik, hogy kétszer is megvételjük vele ugyan azt: 's már ez aztán nem bona fides, 's a' magyar könyvvételnek gyarapítására nem szolgál. Legyünk őszinték és becsületesek.

Némely észrevételek a' Mezei Naptárra.

(Vége.)

29. §. Figyelmeztetnem kell ezután a' Gazdasági Kalendárium „Számolások“ című részének készítőjét: hogy főkép a' tudományban és tapasztalásban foglalkozott földmivelő osztály' elmejének felvilágosítása a' törekedjek inkább, mint ösmereiteinek megzavarására; a' mit pedig az érintett részben nem cselekedett; mert csak a' IIik cikkely is mérő zűrzavar és fonák tanítvány; bitang nevezet léven ugyan is gabona-mértékeinknél a' kila, valamint a' szapu is — mellyről e' nemű mértékek között említés sem tetetik — helytelenül van mondva: „Szeged vidékén *köböl* divatlik, mellyben van két pozsonyi mérő, vagy 4 *kila* vagy is 8 negyed“, mert igaz ugyan: hogy két pozsonyi mérő tesz egy köblöt, de Szeged vidéken a' köblöt negy vekara, es nyolcz felvekara osztják; a' kilát, mi legyen? Szegeden aligha tudják. — A' kila, valamint a' szapu is, hol három, hol két vekát tesz. A' veka sem egyforma mindenütt: törvényes tartalmának 32 itezenek kellene lennie; de a' törvennyel kiszabott egy arányu mérték csak a' törvényágazatban el, köz életben pedig nem divatozik mindenütt; van 36, van 37, van 38 itezés véka is. —

30. §. A' IIIik cikkelyben helyén lett volna megmondani: hogy folyadék-mértékül az Ermeléken nagy és kis cseber használtatik, amarra száz, erre pedig nyolczvan iteze számittatván. Hogy Eger vidékén hordó számra merik nagyobb mennyiségben a' bort, az ugyan áll: de meg kellett volna említeni, hogy annak mindenike, pontban három pozsonyi akos. Helytelenül mondatik végre ugyan ott: hogy Tokaj és Miskolcz vidékén átalag számra merik nagyobb mennyiségben a' bort; mert Tokaj vidékén hordó számra beszélnek a' borkereskedésben, és azoknak fereje egy negyedrés akóval, vagyis 16 itezével kisebb három akosénál; vagyis a' Tokaj vidéki hordok, mellyek ott általában divatoznak, száz hetvenhat itezések, és azok gönczi hordóknak neveztetnek; — az átalagok csak esemegeborkra használtatnak, millyenek az aszú és kövér mászás borok; ezeknek fereje nyolczvannyolcz iteze, vagyis egy átalag fél gönczi, — innen van az: hogy a' tokaji Hegyaljáról aszú borral küldetni szokott gönczi hordokat a' pestiek dupla átalagnak nevezik. —

31. §. A' IVik cikkelyben hibásan iratik, hogy egy nehezékben, mint sulymértékben, 15 denár van; mert a' denár nem sulymérték, hanem pénz neme, mellyből öt számittatik egy garásra, és száz ilyen tett egy rénes, vagy német forintot, de már most nincs forgásban. —

32. §. Az Vik cikkely, mint már felebb érintém, az időmértéket fonák tanítványban adja; de mivel ennek eredményében talán az *unalomig* is hosszasan vitakoztam, erről többet szólni nem akarok, hanem általában azt nyilatkoztatom: igen hasznos, és a' haza anyagi érdekebe vágó szolgálatot tenne a' hazának az, ki a' „Számolások“ című részét a' Gazdasági Kalendáriumnak lelkesen felfogná, és mind azon elteréseket, mellyek Magyar- és Erdélyországban a' mértékekre nézve köztünk kellemetlenségeket, visszavonásokat, háborgásokat, egy szóval károkat okoznak, hiven eleadná és megmagyarázná; egyszersmind pedig hathatósan munkálkodnék arra, hogy a' sulymértékek és mérő edények, mindenütt a' két magyar hazában, egyarányúságra hozatnának, és a' törvények' üdvösseges czelja e' részben sikerítettnek. —

33. §. Utolsó részt foglalnak a' Gazdasági Kalendáriumban az országos vásárok, de nem utolsók ezek a' gazdára nevezve, ki a' maga feleslegét vásárban eladni, és a' szükségesekeket kellő időben megvásárolni akarja; igen illő lett volna tehát, hogy a' vásárlajstromnak készítésétől ne kiméltessék a' faradság, és hogy kinyomatása minél nagyobb pontossággal eszközöltessék. Meg kellett volna itt minden vásáros helynél nevezni a' megyét, mellyben a' vásáros hely fekszik. Ki kellett volna a' rövidítéseket hagyni, legalább azon neveknél, mellyek talán több napokon, ugyanazonlag jelettetnek; es hozzájuk adni az azokat megkülönböztető melleknevezeteket; nem kellett volna a' névnap-táróól kihagyni, avagy más napra áttenni azon neveket, mellyekhez vásárok vannak kötte; 's végtére, czelirányos lett volna: a' vásárlajstromot azon időmban is készíteni, melly szerint mindenki elláthatta es kiolvashatta volna:

a' hónap mindegyik napján, mely helyen esnek vásárok? a' minek az a' haszna forog fenn: hogy ha egy helyen nem jutott céljához a' gazda, úgy intézi dolgát: hogy ahoz más helyen hozzá juthasson, és maga jobb voltát eszközölhesse. —

34. §. Peldák bizonyítsák a' megrovott hiányokat: Babskő, Bál, Bakartja, Bakta, Barót, Bars, Új Béla, Bellatinez után a' 61ik; Berczen, Berencs, Besztercebánya, Beeskerek, Biljet, Bobró, Bodokó, Bodon, Bogevehich, Beknya, Bolerász, és több számos után a' 62ik és következő lapokon a' megyék feljegyezve nincsenek; némelly helyeket így is hiában keresünk a' Dóczy-féle tökéletes mutató-táblában, például: Adám Somogyban; Al-Gyógy Magyarorszában, Alnó Gömörben; Alsó Bereczke, Bereg vármegyében, nem találtatnak; Alsó Csill, Arad vármegyében; Alsó Diós, Pozsony vm; Alsó Sz. György, a' Jász-ságban, és többek kimaradtak; Keresztesnél pedig épen nagy figyelmetlenséget tapasztalhatni, mert így jó elé: Keresztes (Mező) lásd Mező Keresztes, utobb pedig az M. betűsők között így: „Mező Keresztes, lásd Keresztes“, és vásárai sem itt, sem amott fel nem jegyeztetnek. Az erdelyi vásároknál szinte tapasztalhatók ezen fogyatkozások; mert ott egyik hely fekvése sem határozatlik meg, és több vásárhely kihagyatott, mint: Alamor, Nagy Almás, Almakerek, Alparét, Alsó Arpás, Alsó Gyógy, Alsó Rákos, Alsuk és többek, melyly fogya kozásokat, valamint a' vasárnapokat is, melyekben több eltérések tapasztaltatnak, csak magoknak a' névtáraknak összeegyeztetése által is ki lehetett volna pótolni. —

35. §. Ertelem zavaró kurtítások, és határozatlan jelentésű kitételek többek között nevezetesen ezek: *adv. u. v. 3ik vasárnap* a' 61. lap 2ik szeletén, melyly naphoz, ha így magyarázom is „advent 3ik vasárnap“ Bádun az országos Névtár szerint nem tartatik vásár; — *első adv. ut. hétf.* a' 65. lap 3ik és 71. l. 2ik szeletén, a' mennyiben két advent nincs egy esztendőben; advent 1. vasár. u. hétfőn; — *bójt köz* a' 64ik l. 2ik 66. l. 2ik, 69ik 3ik, 70ik 1ső és 71 l. 3ik szeletén = Bójt közep heteiben; az utolsó lapon találtató *Világos* Arad vármegyei városa nézve jegyezve: hogy a' Gazdasági Kalendáriomban egészen másképen adatnak a' vasárnapok, mint az országos Névkönyvben, és melyly adja helyesebben? én nem határozhatom meg — *Epiph.* a' 63ik l. 3ik szeletén — *Jud* a' 64ik l. 1ső, 68ik l. 1ső; és a' 71ik l. 1ső szeletén — *Juszt* a' 66ik l. 2ik — *Kár* a' 61ik l. 2ik — *Luk. napj.* a' 68ik 1ső és *Luk.* a' 72ik l. 1ső szeletén. — *Mart.* a' 66ik l. 1ső — *Mis.* vagy *Miser.* a' 63ik l. 3ik, a' 67ik 2ik, és a' 71ik lap 1. 2. és 3ik szeletein. — *Palm.* a' 61ik 3ik; 62ik l. 1ső; 66. l. 1ső; 67. l. 1ső és a' 71ik lap 3ik szeletein, és még több mindannyi értelemzavaró kurtítások. Határozatlan jelentésű kitételek ezek: *bold. assz. ut. szerd.* a' 67ik lap 1ső — *Demeter:* a' 61ik l. 2ik; 63 l. 2ik és 71. l. 1ső — *Donát:* a' 63. l. 1ső — *Erzsébet:* 64. l. 1ső; 66. l. 3ik — *Ó Farsang:* 70 l. 1ső — *Ferencz* a' 63. l. 1ső, 66. l. 2ik, és 67. l. 1ső — *Fülep:* 72. l. 1ső — *Gül:* 70. l. 3ik, és 72. l. 2ik — *Gergely:* 61. l. 3ik, 68.

1. 2ik — *István:* 66. 1ső — *Jakab:* 64. l. 3ik, 65. l. 2. 3, és 67. l. 1ső — *János:* a' 63. l. 3ik — *Juliána:* 62 l. 1ső — *Károly:* 69. l. 2ik — *Ó Sz. Péter:* 70. l. 2ik — *Pál:* a' 66. l. 1. 2ik szeletein stb stb, melylyek mindannyian két és több izben találtatnak a' Gazdasági Kalendáriomban; más részről az *Epiph.* 63ik 3ik — *Fejér vas., Fekete vas.* 69. l. 1ső — *Jézus mennybe menetele* 62. l. 3ik. 69. l. 2ik — *Kis Kar.* 69. l. 3ik — *Krisztus mennybe menetele* 70. l. 2ik — *Mis. v. Miser.*, akár *Misericordia*, akár pedig *Miserere* helyett. — *Órzó angyal:* 69ik l. 2ik — *Palma:* 64. l. 2. és 71. l. 1. 2. szeletein, csak a' vásáros helyeknél tétetnek ki, magában a' névtárban pedig elé nem fordulnak; az elcsereált napokat külön bizonyitanom nem kell, azokról említést tettem a' 28ik § folytatában a' magok helyein. —

36. §. Fáradtság és több hónapi munkám gyümötese e' vizsgálat, és talán el is késtem vele, de hamarább nem bocsáthattam közre, hivatalbeli és eseléd ember létemre többekkel is elfoglalva lévén; reményem mindazáltal: hogy valamit az csak fog használni a' köz jóra, ha nem is jelenben, jövődöre bizonyosan; felébrednek talán mások is a' fogyatkozások' kiténtetésére, és jobb részét a' Gazdasági Névtárnak, melylynek eszméje felséges, alkalmaztatása célirányos, sértetlenül hagyván, figyelmet fognak gerjeszteni azokban: kiket ezen tárgy közelebről illet; a' mi okvetlenül szükséges is a' végre, hogy a' Gazdasági Névtárban, a' gazdák, a' földmivelő osztály, emberileg minél tökéletesebb kézi könyvet nyerjenek, melyly különben nyereségvágy nélkül, csupán használni törekvő szándékból létesülvén, olcsósága miatt is megérdemli, hogy több ezer kezezen forogjon. — Költ Pesten az 1840iki Kisasszony' hava' 21ik napján.

Waltherr László.

Rendre igazító válasz Nyáry Pálnak.

(Vége.)

Miután engem Nyáry ur közönség-ámítónak, 's rágalmazónak bélyegez, tovább megy, 's azt meri allítani, hogy nem tisztellem a' köz ügyet és a' hazát. Igen, én nem annyira tisztellem, mint inkább szeretem hazámat, — mit tehetek én róla, hogy Ny. ur más haszontalanságokra fecserli szerelmét. Ki eddigelé közreboesátott csekély irataimat, 's a' magányos életben elveimet 's törekvésem' irányát ismeri, nevetett vagy boszankodott Ny. ur' vakmerő vádján; a' ki pedig nem ismer, legyen biztosítva általam, hogy hazafiúságban Ny. urral, valamint most, úgy jövőben is mindenkor kiállom a' concurrentiát, sőt hogy hazafiúságom' tetőpontját nem egyedül az olasz-német opera' túlságos pártolásában, színházunk' megbuktatásában, 's hiu dicsvágyban és dőllyben helyezem. Mert, ha bár még mathusalemi kor nem nehezkedik vallaimon, elég időm volt annak megtanulására: miként az élet' ezélya maga az élet és tett; de a' tiszta nyugodt kebelből eredő jó es foganatos tett — nem pedig a' herostratusi szilaj dulongás. — Es Ny. ur beszél a' honszerem-

's köz ügyről; Ny. úr, ki ellenem illy fondorúl nyilatkozik: *Ugy látszik, Vachot úr azon feladatot tűzé ki magának: miképen kell sajtótörvények' nem létében büntetlen féktelességgel rágalmazni másokat.* Majd ha Ny. úr szokott modorában egy hosszas beszédet tartand a' sajtószabadság fölött, minden esetre megtapsoljuk es meg is eljenezziük. Vive la liberté, Monsieur Nyáry!

De még nem csak honaruló vagyok azért, mivel nem Pest megye' jegyzőkönyve szerint irtam Szózatomat, hanem egyszersmind Nyáry ur szerint: *olly erkölcsi mirigy jelensége az, egy — mint hallja (nincs szerencseje ismerni engemet), csak igazért, szépért, nemesért hevülni hitt fiatal kebelben, melly ha tovább is így marad, azon parányi értelmességi töket, minnek nevedésére e' hazáuk olly nagy szüksége van, nem igen fogja öregbiteni.* E' fölöttem egészen kétségbeeső szavakra önérzetemen kívül semmi és senki egyebet nem felelhet. De az még is különös dolog: mivel *erkölcsi mirigy* van rajtam, tehát az *értelmességi* töket nem öregbitem. Gyönyörű következtetés! Hány rosz szívű ember bír jo fővel! — de ne kérdjete: hány ember bír egyiránt jo észszel es szívvel is, — mert ez Nyáry ur' számadatai közt nincs följegyezve. Egyébként az olly értelmességi töket, mint Nyáry ur — gondolja, vagy mellynek ő mint sokoldalú nagy ember uzorakamatját képezi — egyáltalában nem akarom öregbiteni. — Mielőtt Ny. úr' tolla alá nem kerültem, minden igaz-, szép- 's nemesért hevülő fiatal kebel valek: mióta ő olly bámulatos *hüleg* verrel ir ellenem, megfagyott bennem a' láng 's mindennek vége! hitet a' világ irántam elveszté, 's minden reményet es szeretetet csak Nyáry urban öszpontosítja! Vigasztalodjék ön, drága megszorodott szinigazgató ur, hisz majd csak készitünk még belőlem embert, mert egy két szikraja az igaz, szép 's nemes iránti gyuladásnak, meg most is föl-fölpattog mellemben. Mit tehetek en arról, hogy leginkább most hevülök az *igazért*, midőn epen Nyáry ur' safarkodása jo szoba. A' *szépért*, különösen a' szép hölgyért, még most is nagyon lángolok; de a' szépnembelieket csak úgy szeretem, ha egyszersmind jok is: a' gonosz, kártékony, cselszövényes nőt pedig utálok, habár Venusz' bájjaival birna is. A' *nemest* is hevvel ölelem; de nem az olly gögös magyar nemest, ki puffaszkodásában annyira neutelen, hogy minden igazról, szépről es nemesről megfelelkezik. — Azt mondja Nyáry ur, miként nincs szerencseje ismerni engemet. Ugyan úgy-e? Epen ez tanusítja, milly kevéssé hevül Ny. ur az igazért. Hisz emlékezzék csak! két év előtt, midőn egy drámát adtam be a' választmányának, 's azt ő mint igazgató bíráló es elfogadó, hányszor valek nála hivatalszobájában, a' színházban is hányszor beszélgettünk egymással! Sőt minthogy dramamat olvasá, 's különösen az utolsó felvonásnak jo hatást igért, nem csak testileg de bizonyosan lelkileg is kellett engem ismernie. De még akkor Nyáry ur sem hevült annyira a' szépért mint talán most, mert érdeklött drámámban nem sok szépség vala, 's ő meg is dicsérve emlité. — Igaz, már en akkor is jobban ismerém Ny. urat mint ő engemet,

de azon tulajdonát még sem ismertem, hogy jo ismerőjét valaha megtagadja. De hogy is illenek az Ny. ur' nimbuszkörzötte magas állásához, komoly férfias méltóságához, miszerint ő csekély személyemre lebocsátná fellengző emlékezeté' saspillanatot! Legyen bár! ha eddig meg is felelkezek rolam, tudom e' mai naptól fogva — egész a' sirig hiven tartand meg emlékezetében! — Ah, edes Ny. ur — ne vegye rosz néven — de én egészen elerzekenyültem!

Jövöm iránti nagy aggodalmi után, így fejezi ki magát Nyáry ur: *De ne higyen szavaimnak Vachot ur!* Dehogy hiszek edes Ny. ur, a' világot se' hiszek! Sőt soha önnek nem hittem...

Nem tudja Nyáry ur: vajjon Bajza mellett hiva-e, vagy hivatlan ügyvedke' leptem föl néhány (?) athenaeumi cikkben es Szózatomban. Tudja meg hát Ny. ur: en hiva leptem föl! de nem Bajza hivott e' pályára, hanem azon velem született egyenesség es jo akarat, mi szerint az igazat kimondani kívát ollyan helyeken szeretem, hol az értelmesebb 's becsületesebb felekezet' gondolatai, eszmei nyilvánittanak. Igen, en nem szegyellem megvallani, hogy bizonyos párthoz tartozom, 's különösen nincs okom pirulni, ha az Athenaeum- 's Figyelmezőben, a' Jelenkor- 's Társalkodóban jo valami nevem alatt. De Ny. ur tüled is, hozzád is látszik tartani, 's noha ezt nem akarja láttatni, mi még is tudjuk merre lebeg vitorlája. Ny. ur legújabb jelenkorunkban semmi esetre nem diadalmaszkodhatik; — századunkban, vagy még inkább a' középkori barbar lovagszázadokban, könnyebben fűzhető vala fejere egy ket dieskoszorut. Ha en olly nagy opera-barat lennék, mint Ny. úr, már csak következetesseg' tekintetéből sem írnek a' Jelenkorba vagy -hoz, hanem a' Hirnök, Sürgöny 's Regelő' dalfellegváráiból süjtogatnám le a' bombákat. Mindennek meg van a' maga helye es kora. — Mint nem gondola meg Nyáry ur jo eleve, hogy az, ki parányi erővel csap az ellen' táborába, birjon bár leonidaszi elszántsággal, súlyos halálos sebeket kap.

Midőn Nyáry ur engemet *hivatlan ügyvédnek es pártosnak* nevezett, nem fontola meg, miként készakarva rohan törömbe; mert vajjon ki hivta föl Nyáry urat, Pest megye, a' reszvényes társaság, Földváry G. ur es meg valaki' védelmére? [Felelet: jegyzői, igazgatói, baráti, es meg egy érdeke! De en egészen független, szabad ember vagyok! Pest megyével 's a' színházzal semmi összeköttetesem, 's mi kívált fiatal embernek legfőbb, soha egy Thalia' papnoje sem gerjeszté veremet lázas szenvedelyre. — Ki már most a' pártos kettőnk közöl?! — Azonban Ny. ur szerint abban fekszik leginkább pártosságom' szelleme, hogy Bajza mellett szolok, 's *kinézésem van bizonyos párt' kegyeinek megnyerésére.* A' színházi ügyben Bajza mellett szolani, annyi mint a' közvelemény — de nem csak a' fővárosi, hanem az egész haza' közveleménye mellett szolani. Utazék csak Ny. ur incognito valamelly idegen magyar megyében, es majd meglátja mint velekednek ügye felől. — Bajza' zászlója alatt harcolni, annyi mint a' jo ügyert vivni, a' hibát szigoruan, 's ha kitélik élesen megrovni, a' roszat,

a' bünt ostorozni! Mi a' kegyvadászatot illeti, ki nem látja tisztán, hogy Ny. ur az okból csókolja Szechenyi gróf dolmányát szélét, 's azért nevezi őt Lafayettenek, hogy e' nagy népszerűséggel bíró legnagyobb hazafi' kegyét megnyerje, 's a' fenragyogó nap rá is vessen egy két fénysugárt. Más az Nyáry ur, ha Széchenyire én hivatkozom, ki a' nagy nemzeti színház' tökéletes megalapításának érdekében nyilvánított véleményében mindenkor híven osztozom; de mit akar köztünk Ny. ur, az ellenkező iránynak és ügynek egyik legtettlegebb hősé? vagy tán mint egy második Mucius Scaevola az ellen' táborában akarja kezét megégetni!*) — Különben, meg nem foghatom, miféle kegyelmeket oszthatna nekem az a' bizonyos párt. Uja most értem már! mivel Ny. ur mód nélkül szeretné az országos színház' igazgatásának gyeplőit megragadni — mitől mentse a' magyarok' istene! — következőleg Vachot Imre is igen ohajtana valami köz intézetnek, ha nem is igazgatója, legalább tiszteletbeli ajtonállója lenni! Legyen meggyőződve Ny. ur, a' czim- vagy hivatalvágy legkevésbé csiklandoz. Magasztaltassék föl Ny. ur a' meddig csak lehet — mindazáltal legforróbb szerencse-kívánatimnak egyike az, hogy soha színház-igazgató ne legyen. 'S e' részben csak az ő javát ohajtom, mert így legalább kudarcot nem fog vallani.

Azt mondja Nyáry ur, hogy engem az írói pályára azon *kiszámítás vezet, miszerint gyűlölök iratok mindig több olvasóra, tehát végre is többre találunk, 's így én egy kis pénzre magra is szert tehetek.* Ezen alacson gyanut egy olly lettdologgal semmittem meg, melly Ny. ur' vádját a' legrosszabb szándékból eredettnak állítja elő. Ugyanis színház körüli észrevételeimet értekezés formában megírván Gyöngyösön — mondjon átket Ny. ur e' városra — azt Helmecey urnak küldtem azon kérelemmel, hogy Társalkodójába fölvegye, — Helmeceynek tehát, ki segédeim kívül egy dolgozó társát vagy levelezőjét sem szokta *pénzzel*

*) Mennyire felsült Nyáry ur Széchenyi grófnak elmondott bókolataival, erősen bizonyítja a' Társalkodóban megjelent „*Marseillaise*” melly czikkben a' nemes gróf hozzá illő magas önérettel 's magyarán kimondja, hogy a' színház' föllállításának érd.-kében rajta méltatlanság követték el; hogy a' nemzeti színház ronda helyen áll; és hogy a' társasági művelt szellem' előmozdítása mellett, nálunk legfőbb czélja a' színháznak: nyelvünk terjesztése, esinosítása — ('s így koránban Ny. ur' érthetlen érzéki operája). Nagy igazat szól a' nemes gróf, azt állítván, miszerint *egyesekek* megsértését gyakran az *egészen* bosszulja meg az igazságos Nemesis. Nagy reformatorunk az ideigleni viskó-színház' létesítése által megsértetett, 's a' magyar haza már is fájdalommal érzi a' megtorlás' valóban bekövetkezett időszakának esipős, lélekemésztő jéghidegét. — Széchenyi gróf nyilatkozata, színház körül kijelentett véleményeimre nézve, egészen megnyugtató, és számomra tökéletes elégtételt szolgáltató ítélet, melly az ellenfélnek többé sem-niféle pörörvoslatot meg nem enged. Széchenyi gróf eldöntő szavát a' *szózatok és zengzettek* üggyében, valóságos *egy szó mint száz*-nak lehet tekinteni.

jutalmazni; mivel azonban a' szerkesztőség értekezésemet hosszú volta miatt lapjába föl nem vehet, kénytelen valék, vagy inkább kedvem kerekedett azt saját költségen kinyomatni; 's így, miután megbízott könyvárusom Heckenast G. ur könyvecskéimből 450 példányt 15 pft előleges letétele mellett tőlem általvett, Szózatom Nyáry urnak különös fájdalom- 's bosszankodására megjelent, 's én jó ideig várhatok, míg csak nyomatási 's egyéb költségem visszakérül. Mintegy 40 példányt elajándékoztam ugyan, de azért, ha tetszik Ny. urnak, örök emlékezet okáért, még egy Szózattal akármikor kedveskedhetem. Ki irodalmunk' bányáit, 's különösen a' kezdő írók' nyereségét ismeri, szánni fogja Ny. urat tudatlanságáért, 's én, ki ugyan a' könyvirásból szerzett jövedelmet a' legnemesebb pénzkereseti forrásból származónak vélem lenni, 's ki egyszersmind pénz' dolgában Ny. urra soha nem szorulok, 's eddigelé az ur isten', de nem Nyáry ur vagy más' kegyéből el tudtam valahogy tengődni, én, mint szegény legény, a' minden tekintetben gazdag igazgatót, Ny. urat, szennyes gyanujáért, a' megvetés' kurta forintjával fizetem ki. Egyébiránt, hogy ne mondhasa Ny. ur, miképen kegyes jótéteményben soha nem részesült; Szózatom' jövedelmeit, dicső tetteit jelelendő, 's hálás nemzete által még életben föllálandó emlékoszlopára ajánlom, melly mint Memnon' szobra, ha az *aranyos* nap rá süt, mindig muzsikálni fog, 's ha úgy tetszik, ráadásul Bajza' és Vachot Imre' Szózatát éneklendi. — Vedd haza könyvemem! Különben vagy Vachot vagy Nyáry nem fog élni!

Nyáry ur egy egész legio bünnel akart engem terhelni, 's im én minden hamis vádjából 3—4 valóságos bünt sütök ki ellene! Lám lám, milly szépen teljesül: *sokat tudnék még mondani*, Nyáry ur által gúnyolt szavaimnak igazsága.

Az eddig elmondottakból Nyáry urnak leginkább értelme' vonásai tűnnek elő, noha szíve fölött eszének millysege is eléggé ismertető jelekkel bélyegzé magát. De hogy előítéletei' nagy se-regéből is fölmutassak egy óriási példányt, nem hagyhatom említetlenül, miként ő legnagyobb argumentumul 's elméssége' legfontosabb czélpontjául használja ellenem *fiatalágomat*, bőven osztogatván számomra az *éretlen, időtlen, értekezéscske* stb gúnyczimeket. — Nincs nevetségesebb dolog, mint literaturai pályán — melly ha nem is a' testnek, legalább a' léleknek, úgy szólván, szabad köztársasága — a' hús és esont éveit szemrehányás' tárgyává tenni. Az irodalom' szellemi körében az író' személyessége egészen háttérbe vonulván, itt nem a' haj' fehér vagy barna színe, sem a' bajusz hosszabb vagy rövidebb volta, sem az öt vagy hat lábnyi magas termet, hanem a' lelki cselekvőség' eredményének súlya nyom a' mérőn. Túl a' növendékkoron ki mondja meg nekem mikor fejlik ki a' szellemi erő? Az ifjuság általán véve örökké való, melly hidegséget, aggulást és halált nem szenved maga mellett. E' részben oszlan is kezd már a' középkori feszes pedanteria fellege; tisztelettel és becsüléssel nem a' kor' pusztá autoritásának, hanem a' valódi érdemnek adózunk, 's a' fiatal erő- 's életnelküli öszt és férfiút

csak úgy tekintjük, mint a' teli napot, mely világíthat ugyan, de nem melegít. — Ha Nyáry ur nem ismerné személyem' fiataltságát, időtlennek nevezett Szózatomat talán idős ember tollából kikérültnek mondaná; ellenben az is meglehet, miként én Ny. urat — ha személyét nem volna szerenésém ismerni — irataiból itelve, valami ifjoncznak tartanám. Hiszen arra, hogy férfit veljen bennem rejtezni a' világ ('s egyszersmind ellenekeket se szerezzek magamnak), nem kellett volna egyeb, mint álnevet biggyeszteni Szózatom elébe; mert ki is tenné azt föl fiatal emberről, hogy valami criticaí könyvet saját költségén adjon ki, midőn pénzt elkártyázhatná, piperére vagy mulatságra fordíthatná. De én elvből türom föl sisakom' rostélyzatát: hadd tudja a' hon, ki áll a' jó ügy mellett, hadd legyen gyakorlati foganata a' szent emlékezetű Kölcsey' ezen szép mondásának: *„Köz dolgokban igazságot szólni 's tenni, bár ezren vegyék is kedvetlenül, el nem engedhető kötelesség”*. Kölcsey pedig, a' *nemzeti játékszin* fölötti beszédeben, nem úgy beszél ám, mint Ny. ur az avval mindenben ellenkező Magyarázatában. Olvassátok Kölcseyt, 's meg fogjátok érteni, mit tesz ezen szó hazánkban: *nemzeti játékszin!* — Vagy talán azt hiszi Nyáry ur, hogy minden fiatal ember csak a' jegyzői hivatal' irnoki gépegyévé született, 's hogy ha magának írna, ábrándos verseken kívül egyebet nem koholhat; higye meg a' Tens ur, ha a' fiatal ember tanult, 's józan itélettel bír, az irodalom' mezején annyival inkább lehet és szabad critizálnia, mert tőle több őszinteséget lehet várni, mint a' tapasztalás és önzés' jegyermében elfagyott öregebbek' nagy se-regétől. Ugy megy jól a' csata, ha a' veterán bajnok' számoló fortelya és jártassága, az ujonczok' bátor tüzevel egyesül. Különbén én és Nyáry ur, annyiban mennyiben mindketten egy tárgyról írunk, 's mindketten többfele jegyzők vagyunk — ügytársak lennénk, kivált ha ügyeink nem különböznenek annyira! — de azt csak nem tagadhatja, hogy mint írók mindketten ujonczok vagyunk; csakhogy én önkénytelen ujonczkodom, ő pedig saját vallomása szerint, kényszerített fiatal katona. Egyébiránt a' színház 's Ny. ur' ügyében a' 10 éves gyermek is bele szólhat, mert: ledőlt fa' fejét a' csecsemő is rángathatja.

Ha hely és idő engedne, Nyáry urnak egész Rendkívüli Magyarázatát, mint egy rendetlenül összevevissza hányt szénaboglyát, ezen csak operával czinczogó egerfészket, szálanként tudnám elporzósítani, 's megsemmisíteni. Keresztül kasul nyargal ő abban mindenben, a' mi csak a' dologhoz nem tartozik, a' nélkül hogy okokkal állna elő. A' művészetet, tudományt, a' közveleményt, közkivánatot, az operát, nemzetiséget 's több illy félet, némelly épen szájába nem illő jean-pauli, börnei idézettel kibélelve, a' leghamisabb színekkel fösti; de hogy mind ez a' közönség' leggyöngébb 's legkisebb részét se vakítsa el, — arról hihetőleg gondoskodni fog majd Bajza úr. Meg lehet az ő Magyarázatát úgy czáfolni, hogy az egészéből nem marad egyeb, mint egy zavaros cha-

osz-töredék, mely eredete' őshelyére, a' semmisség sötét ürebe, pírulva kénytelen leszállni, mint az emberkinzó afrikai nyári nap alkonyatkor.

Ertelmi erőm 's becsületességem' érzete, Nyáry urnak inkább character- mint elmesértő rágalmaira, 's könnyen életbe kerülhető megtámadására, mint előadám, a' szerint kiszettett felel-nem. Az egészéből többi közt még illy tanúságot is vonhat az érdeklött: „Le azon pályáról, melyre nincs legkisebb hivatásod, 's mellyen másoknak kárt, és csak magadnak csinálsz hasznót; három nyilvános pályá' megfutására három tulajdon kívántatik: alapos tudomány, ép ítélő-tehetség, és emberséges — humánus — becsületesség: ki ezzel nem bír, az három pályán is csak felemler marad. Megtanulhatja továbbá azt: hogy a' se tülled se hozzád embertől jobban lehet tartani, mint az elhatározott rosztúl; 's az életkorban, pénzben és rangban büszkelkedő embert napjainkban megvetik. Megtanulhatja elvégre: hogy ki másokat akar igazgatni, először saját szenvedélyt csilapítsa le, 's ömündulati fölött tudjon uralkodni, és hogy a' szeget mindenütt szeggel fizetik. Kivált ha a' becsület' kérdése forog fen. Szóval, némelly embernek, néha meg az éretlen, értetlen, szíven lélekben veszni indult, törpe emberkektől is, mind értelmi, mind erkölcsi tekintetben, lehet tanulni.

Miután Nyáry ur literaturai pályájáról, mely mind szellemileg, mind anyagilag igen sokba került neki, nagy mentegetőzés közt, 's értekenyen leköszön: Bajza urhoz, 's a' vele egyveleményiekhez, tehát hozzám is, e' szavakat intezi: „Nyulj kebledbe 's felelj, eddigi vitázatidban mivel tartottál leginkább, szenvedelmiddel, az erősebbel, vagy az igazsággal-e? 'S a' mint erre őszintén válaszolni leszesz kénytelen; a' szerint szánd, vesd meg, vagy becsüld tenmagad”. En tehát keblembe nyulván, megvallom igen becsülöm magamat: Nyáry ur nyúljon a' magáéba, 's tegyen aztán magával a' mit akar. Pest, october végén. 1840.

Vacht Imre.

Megjelent, 's a' haza minden hiteles könyvtárosainál kaphatók

Vörösmarty Mihá'

ÚJABB MUNKÁI.

Negyedik kötet.

SZINMŰVEK.

Tartalma: 1. Az áldozat, szomorujatek, öt felvonásban. 2. A' fátoly' titkai, vigjatek öt felvonásban. N12r. 333 lap. Ara füzve 1 ft 40 kr ep. — Az egész gyűjtemény négy kötetben, finom velen, füzve 6 ft ep.

Nyomatik Budán a' magyar kir. egyetem' betűivel.